

Mihályi Péter

Még egyszer a kapitalizmus és a verseny természetéről

(Viszontválasz Szakolczai Györgynek)

Inkább a téma, mint személyem és véleményem fontosságának tulajdonítom, hogy Szakolczai György az én eredeti cikkemnél 60%-kal hosszabb terjedelemben fejt ki bírálatát. Sok értékes információ van írásában, az Olvasók ebből is tanulhatnak. A vitatott alapkérdésekben – amelyek igencsak számosak – továbbra sem értünk egyet. Itt és most csak két pontra reagálok.

Semmi okát és jelét nem látom annak, hogy a *mainstream* közgazdaságtudományban alapvető fordulat következne be. Ezért minden magyar közgazdász egyetemi oktatónak és hallgatónak azt tanácsolom, hogy továbbra is szorgalmasan tanítsák, illetve tanulják a *mainstream* tankönyveit (Samuelson, Hall-Taylor, Mankiw, Blanchard, Krugman stb.) Ezek a művek jelentik ugyanis azt az alapot, amire építkezve PhD tanulmányokat és tudományos munkásságot lehet folytatni, és ahonnan kiindulva a gyakorlatban működő gazdaságpolitikusoknak esélyük lehet arra, hogy eligazodjanak a 21. század globalizált világgazdasági rendszerében.

Bár kétségtelen, hogy sokan – és köztük mértékadó *mainstream* közgazdászok is – mondják, én mégsem értek egyet Szakolczai válság-magyarázatával: „*a legutóbbi pénzügyi válságok súlyos emberi és intézményi hibák következményei voltak, távolról sem voltak elkerülhetetlenek, és semmi ok sincs az őket előidéző emberi és intézményi hibák fenntartására*”.

Számomra a marxi, schumpeteri, samuelsoni és kornaista magyarázat meggyőzőbb. A kisebb és nagyobb visszaesések, válságok a kapitalizmus alapvető (inherens) részei – kiküszöbölésükre nincs mód. A kapitalista országok hullámzó fejlődési pályán haladnak előre, ide értve azt is, hogy a vállalatok és országok egyre inkább világméretű versenyében a vesztesek súlyos árat kénytelenek fizetni. Igaz, a kapitalizmust, a piacgazdaságot politikai és katonai erővel fel lehet számolni – ezt itt Kelet-Európában nem kell külön magyarázni –, de annak meg más típusú hátrányos gazdasági következményei vannak: hiánygazdaság, az innovációs erők eltompulása, környezetrombolás stb.

Árulkodónak tartom, hogy vitapartnerem az egész dolgozatban – az idézetektől és hivatkozásoktól eltekintve – egyszer sem használja a „kapitalizmus” vagy a „verseny” szót. Úgy tűnik, Szakolczai professzor egy álomvilágban él, és ezt az álomvilágot szeretné még rózsaszínűbbé tenni.